

školící pracoviště: Katedra teorií a dějin umění
akademický rok: 2022/2023

stanovisko školitele disertační práce: **Syntetická těla**

doktorandka: MgA. Lenka Veselá, M.A.

školitel: doc. Mgr. Richard Fajnor

1/ náročnost tématu, tvůrčí přístup autorky k jeho zpracování

Text předkládané práce MgA. Lenky Veselé, M.A. přináší dílčí výsledky jejího osobního výzkumu ve velmi specifické oblasti bádání o člověku a jeho individuálním vývoji/designu pod vlivem nových technologií a jejich produktů. Použití pojmu „syntetický“ v názvu práce je třeba chápat v nejširším poli významů, které pojem zastupuje. Vývoj člověka už nelze vnímat pouze jako výchovu formované genetické predispozice. V rámci rozvoje genotypu ve fenotyp jedince se na vlivu kultury a prostředí definitivně podepisují i technologie ve všech oblastech jejich uplatňování v současném civilizačním i environmentálním stavu naší planety. Práce tak také reaguje na aktuální naléhavost vyjasňování sociálních, kulturních i politických pozic jedince ve společnosti a narovnávání jejich případných nepřírodných formací nebo naopak historických a dobových deformací.

Téma by se mohlo v kontextu a obsahu zaměření hlavních procesů a obsahů odborného zájmu FaVU zdát zdánlivě nepatřičné. Přesto její práce může být v mnohém důležitá i pro umělce a teoretiky věd o umění. Autorka se ho snaží podrobovat poučené reflexi skrze pohled vědy i osobní zkušenost umělkyně. Využívá dlouhodobě trendující interdisciplinární strategie a tvůrčí postupy používané při uplatňování vědeckých teorií i kreativních přístupů umění ve výzkumné praxi. Přináší tedy vhled do oboru pohybujícího se v hraničních územích uměleckých forem a vědecké metodologie, kterým se zatím profesionálně nezabývá žádný studijní program na české vysoké škole. Důvodů pro legitimitu takové disertační práce na půdě umělecké fakulty technologické univerzity je tedy víc. Většinu z nich autorka předložila již ve svém pojednání ke státní zkoušce a pro mne nejpřesvědčivější je zdůvodnění uvedeno v kapitole 2.3 Vidění a vědění onoho pojednání.

2/ docházka studentky ke konzultacím

Vzhledem k permanentnímu studijnímu nasazení, které se organicky prolíná s tvůrčími a výzkumnými aktivitami Lenky Veselé během celého studia, probíhaly naše pravidelné konzultace zejména v prvních fázích (letech) studia. Do dalšího průběhu jejího výzkumu se, ve prospěch zvyšování erudice v přístupu ke zvoleným tématům, významným způsobem promítly zahraniční stáže, které jí umožnily přímé kontakty a prostor pro

konzultace se supervizory Benjaminem Noysem a Helen Hester, a také s konzultantkou Terezou Stöckelovou a její doktorandskou skupinou. Angažovanost doktorandky se nejvíce projevovala právě v důsledném plnění si studijních povinností, které si na doktorském stupni studia předem stanovuje sám student. Dlužno poznamenat, že Lenka se v tomto ohledu nešetřila a její ambice naplnit záměr studia vedli k úkolům, které měly nadstandardní parametry. O tom svědčí úspěšný kolektivní výzkumný, publikační a výstavný projekt *Synthetic Becoming*, který byl završen výstavou a stejnojmennou publikací. Tento sborník, kromě toho, že přináší zajímavé a důležité texty a představuje originální umělecká díla, byl v sekci odborné literatury nominován na „nejkrásnější knihu roku 2022“. V této souvislosti je třeba také zmínit a ocenit, jak se Lenka zapojila do organizační a metodické práce ve prospěch fakulty a studentů. Připravila a koordinovala dva cykly úspěšných přednášek Feminist seminar 1 a Feminist seminar 2 a záslužný byl i její příspěvek k dalšímu ladění doktorského programu a přípravě nových akreditačních žádostí.

3/ metodologie, práce s literaturou a dalšími zdroji informací

Metody zvolené pro práci s daty i postupy použité pro svůj výzkum, ze kterého autorka v disertační práci vychází, jsou adekvátní pro doktorandkou stanovený záměr vysoké odbornosti, aktuálnosti a společenské angažovanosti. Ve výsledku jsou dobrým příkladem vážného výzkumu a publikačních aktivit na půdě umělecké školy. Práce s literaturou i dalšími informačními zdroji, včetně standardního užití citačních norem, odpovídá vysokým nárokům na akademický text. Odbornost a kvalita práce s původní literaturou je na úrovni nezbytné pro erudovanou diskusi k aktuálnímu stavu poznání v dané oblasti, opírá se o hlubší vhled do její historie, ale zároveň přináší cenné podněty pro další rozvoj diskurzu.

4/ jazyková úroveň práce

Předkládaná práce má vysokou jazykovou úroveň. Text je psaný čtivě, velmi kultivovaným a srozumitelným jazykem. Zásadní pojmy vysvětluje. Umožňuje tak dostatečný vhled do problematiky i nezasvěceným čtenářům a snaží se přispívat k ustalování terminologie. Glosář důležitých pojmů pak rozšiřuje i publikace *Synthetic Becoming*.

5/ celkové hodnocení disertačního projektu

Lenka Veselá využila naplno možností, které poskytuje doktorské studium na akademické půdě univerzity a působení na FaVU použila k maximálnímu rozvoji své individuální odborné i umělecké kompetence. Její koncentrovaný a systematizovaný vhled do problematiky, jíž se zabývá, dokládá i celkem obsáhlý soupis informačních zdrojů a literatury, o které se opírá. Svými aktivitami navíc zajímavě rozšiřuje odborný profil fakulty. Symposiem *Synthesizing Knowledge*, výstavou a publikací *Synthetic Becoming* přinesla důležité podněty v podobě aktuálních témat. O tom jednoznačně svědčí její průběžná a nemalá publikační činnost, se kterou je úspěšně přijímána také k účasti v oficiálních programech odborných konferencí a která přispívá ke zvyšování informovanosti odborné i

laické veřejnosti, snaží se otevírat diskuse nad důležitými a aktuálními tématy. V neposlední řadě také zvyšuje povědomí o FaVU, o její otevřenosti aktuálním tématům a o její úrovni vzdělávací i umělecké činnosti.

Předložený disertační text Lenky Veselé představuje výsledek dlouholeté soustředěné práce. Svým přístupem, reálnou angažovaností a schopností hlubší analytické reflexe témat o které se zajímá je významným přínosem pro fakultu. Její systematický přístup ke svému výzkumu vycházel z počátečního ověřování vědeckých postupů a směřoval k ustanovení metodických rámců, které se stále více obracely k uměleckému zkoumání světa. Mé počáteční výhrady k zdánlivě malému nasazení v umělecké praxi, jsem musel později zásadně přehodnotit. Lenka disponuje velmi specifickým typem schopnosti „institucionální“ a „systémové“ divergentní produkce (kreativity), kterou používá ve prospěch vědy i umění. Ve svém dřívějším promítání k sepsání jednoho z předchozích posudků jsem si pro sebe našel termín „arto-věda“. Práce Lenky Veselé jsou tak originálními příspěvky, kromě jiného, i do širěji pojímané kategorie Interface Art. Zároveň jsem přesvědčen, že její práce jsou unikátní příklady performativních autorských výkonů v současném umění.

Formulace mého obdivu v tomto stanovisku může vyznívat jako povinné klišé obhajoby studentky školitelem. V tomto případě se ale jedná o skutečný obdiv k Lenčině přístupu k povinnostem a obecné zodpovědnosti v procesu studia, bádání a sdílení poznání s komunitou. S ničím takovým jsem se v takové míře a kvalitě dosud nesešel. Je také pravdou, že jsem se já sám, sic školitel, v mnohém v tomto procesu vyškoloval.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji nejvyšší hodnocení

V Brně dne 19. července 2023

Richard Fajnor